

ZAFER DEMİRKOL

<Yeni Başlayanlar İçin/>

KODLAMA

GENÇ DESTEK: 61
ARAŞTIRMA: 5

ZAFER DEMİRKOL / YENİ BAŞLAYANLAR İÇİN KODLAMA

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü,
yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumalıoğlu
Genel Yayın Yönetmeni: Özlem Esmergül
Editör: Devrim Yalkut
Kapak Tasarım: İlknur Muştu
Sayfa Düzeni: Cansu Poroy
Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak-Mesud Topal

Genç Destek: Eylül 2021
Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-625-441-280-6

© Genç Destek

Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul

Tel. (0) 212 252 22 42

Faks: (0) 212 252 22 43

www.destekyayinlari.com

info@destekyayinlari.com

facebook.com/DestekYayinevi

twitter.com/destekyayinlari

instagram.com/destekyayinlari

Deniz Ofset – Çetin Koçak

Sertifika No. 48625

Maltepe Mahallesi

Hastane Yolu Sokak No. 1/6

Zeytinburnu / İstanbul

Destek Dukkan

Genç Destek, Destek Yayınları'nın tescilli markasıdır.

ZAFER DEMİRKOL

<Yeni Başlayanlar İçin/>

KODLAMA

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	11
EDİTÖRLER	13
IDE (Integrated Development Environment).....	14
Kitaptaki Örnekleri Yapabileceğiniz Editörleri Tanıyalım	15
Replit.....	15
Try.dot.net	17
Google Colab.....	17
Visual Studio Code.....	18
PROGRAMLAMA	23
Her Dil Programlama Dili midir?	26
Değişkenler	27
Değişken Oluşturma ve Kullanma.....	28
Değişken Tipleri	30
C# Değişken Tipleri.....	33
C# Çalışma Ortamı	33
C#'da Değişkenlerin Tanımlanması	35
Koleksiyonlar: Diziler, Listeler, Sözlükler ve Diğerleri.....	39
Python Listelerinde Belirli Elemanları Seçmek	40
Python Listelerinde Eleman Ekleme, Çıkarmak.....	42
Yorumlanan ve Derlenen Diller.....	44
C#'da Dizi ve Listeler	45
C#'da Liste İşlemleri.....	47
C# Dizilerinde Belirli Elemanları Seçmek	50
Tuple	52

C# ve Tuple Yapısı	54
Dictionary.....	56
C# ve Dictionary Yapısı.....	58
SET	60
C# ve Set Yapısı	62
String'lerle Çalışmak.....	63
C#'da Stringler ile Çalışmak	65
KOŞUL YAPILARI	67
if Deyimi ile Program Akışını Kontrol Etmek	68
C#'da Koşul İfadesi	70
Birden Fazla Koşul Tanımlamak	71
C#'da Birden Fazla Koşul İfadesi.....	73
Else İfadesi	73
Yuvalanmış (Nested) İfadeler	74
Switch Yapısı	76
Mantıksal (Lojik) İfade ve Operatörlerin Koşul Yapılarında Kullanılması	77
DÖNGÜLER	81
"For-in" Döngüsü.....	82
"While" Döngüsü.....	85
"else" Deyimi.....	87
"break" deyimi.....	88
C#'da döngüler	89
Algoritmalar	92
HATALAR VE TANIMLI İSTİSNALAR	93
Yazım Hataları.....	94
İstisnalar veya Mantık Hataları.....	97

Tanımlı Hatalar	99
C# İstisna, Hata Yönetimi.....	101
PROGRAMLARI BÖLÜMLERE AYIRMAK – FONKSİYONLAR/METOTLAR	103
Fonksiyonlar.....	104
Python'da Fonksiyon Oluşturmak.....	104
Fonksiyon Parametreleri.....	106
Kullanıcıdan Veri Almak ve İşlemek – Python Fonksiyon Uygulaması.....	108
Fonksiyonların Faydası.....	111
C# Metotlar	112
Tanımlı Gelen Fonksiyon ve Metotlar	116
MODÜL VE PAKETLER	117
Modül Oluşturmak.....	117
Modülleri Kullanmak.....	120
"from" ile Modülleri Kullanmak	123
Fonksiyonlar Dışında Modüllerde Tanımlanabilen Diğer Programsal İfadeler	124
Paketler	126
Paket Oluşturmak.....	127
Paketlerin Kullanılması.....	130
__init__.py Dosyaları.....	132
Paketlerin Organizasyonu	133
SINIF VE NESNE KAVRAMI – NESNEYE YÖNELİK PROGRAMLAMA	135
Nesneler ve Sınıflar	135
Python'da Sınıf Oluşturmak.....	137
Nesnelerin İlk Değerleri.....	140

Sınıf Özelliği Tanımlamak.....	142
Metotlara Yakından Bakış.....	143
Nesneye Yönelik Programlamanın 4 Temel Prensipleri	146
Soyutlama (Abstraction).....	147
Kapsülleme (Encapsulation).....	147
Miras (Inheritance).....	149
Çok Biçimlilik (Polymorphism).....	151
C# Sınıf ve Nesne Kavramı.....	152
C# Metot Tanımı	156
“Constructor” Kavramı.....	158
Aynı İsimde Farklı Metotlar – Çok Biçimlilik.....	159
C#’da Miras	160
KONSOL, TERMİNAL, KOMUT SATIRI, KOMUT İSTEMCİSİ	165
Windows’ta Konsol, Komut İstemcisi, Terminal	166
Konsolun Farklı Kullanımları – Python ile Çalışmak.....	169
PiP (Package installer for Python) Python Paket Yükleme	172
Browser’larda Konsol	173
VERSİYON KONTROLÜ/Git - GitHub	175
Git Versiyon Kontrol Altyapısı.....	176
“Git-GitHub” Yapısı	176
Git-GitHub ile Çalışmak.....	178
Değişikliklerin GitHub’a Eklenmesi.....	183
Güncellenmiş Dosyalarla Çalışmak.....	186
Önceki Sürümlere Dönmek.....	187
UYGULAMA PLATFORMLARI	189
Masaüstü Uygulamalar	190
Windows Masaüstü Uygulaması Geliştirmek.....	190

Mobil Uygulama Geliştirmek	198
Basit Bir Android Mobil Uygulaması Geliřtirelim.....	199
Web Uygulamaları	209
Bir Web Uygulaması Geliřtirelim	211
Veri Kaynakları, Veritabanları ile çalışmak	216
MS Access Veritabanı ile Python Uygulaması.....	217
SQLite Veritabanı.....	220
Python ve SQLite Uygulaması	220
SQLite Verilerine Python Uygulamasından Eriřmek.....	224
Verileri Güncellemek.....	225
Web Uygulamalarında Veritabanı Kullanmak.....	226
Rest Web Servisleri	229
Web Servisini Python'da Kullanma.....	231
Veri Bilimi, Makine ğrenimi, Yapay Zekâ alışmaları.....	232
Python ile Makine ğrenimi	235
Python ve Pandas.....	237
Python ve Matplotlib	239
Python ile Makine ğrenimi alışması.....	241
Modelin Dosya Olarak Elde Edilmesi.....	244

ÖNSÖZ

Bu kitabı programlama bilmeyen ama öğrenmek isteyenler için yazdım.

Programlamanın temel mantığını, yapı ve kavramlarını açıklamaya odaklandım.

Kitapta programlama dili olarak, tamamen farklı yapılarda olan, buna karşın çok yaygın kullanılan Python ve C# dillerini seçtim. Örneklerimi bu iki dile ait kodlarla yaptım. Hedefim okuyucuya, iki farklı dünyanın sözdizimini (syntax) gösterirken, bu farklılıklara rağmen, programlamaya ait ortak kavramları da anlatabilmektir.

Programlamanın temel kavramlarını, işleyiş ve yapılarını bilen birisi, dilleri de kolayca öğrenmeye hazırdır. Daha sonraki süreçte yapılması gereken o dillerin yazım kurallarını öğrenmektir. Bu da referans kaynaklara dayanan bir çalışmadır.

Kitabı bitirdiğinizde, Python ve C# dillerini de temel düzeyde öğrenmiş olacaksınız.

Bunun yanında günümüz programcılığında olmazsa olmaz iki temel konu da kitabın bölümlerini oluşturuyor. Bunlardan ilki Konsol-Terminal kullanımı, diğeri de versiyon kontrolü için Git-GitHub platformu. Bu iki önemli konu da kitapta örneklerle, temel seviyede anlatılmıştır.

Kitabın son bölümünde programlamanın yaygın olarak kullanıldığı, günümüzde çok popüler olan platformlarında, temel uygulamalar geliştirilmiştir.

Bu uygulamalar şunlardır:

- Masaüstü
- Mobil
- Web
- Veritabanı
- Rest Web Servisleri
- Veri Bilimi
- Makine Öğrenimi

Böylece okuyucu, edindiği temel bilgileri, farklı platformlarda uygulayabilme imkânına kavuşuyor. Ayrıca bu popüler platform ve uygulamaların çalışma mantığını da görmüş oluyor.

Kitapta ayrıca, programlamada kullanılan temel araç ve servisleri de tanıttım.

Bu kitabı bitirdiğinizde, programlamanın mantığını ve kavramlarını anlamış, popüler uygulama, platform, araç ve servislerini temel düzeyde deneyimlemiş ve programlama dünyasına büyük bir adım atmış olacaksınız.

Zafer Demirkol

Kitabın Web Sayfası: www.zaferdemirkol.com/programlama

EDITÖRLER

Programları yazdığımız ortamlara, araçlara “editörler” denir. Programlamanın ilk dönemlerinde bunlar notepad gibi basit metin editörleriydi. Ancak kodlar karmaşılaştıkça bu basit editörler yetersiz kaldı.

Kodları yazmamızı kolaylaştıracak araçlar, olası bir hatada yardımcı olacak yöntemler sunmuyorlardı.

Zaman içinde programlama dillerine özel kod yazmak için “editör” programları geliştirildi. Bu editörler sadece bir dile odaklı olabileceği gibi, aynı anda pek çok dilde program yazmamızı kolaylaştıracak araçlara sahiplerdir.

Editörleri, programlama dillerine özel ifadeleri farklı renklerde göstererek, standart ifadeleri tamamlayarak, hata oluştuğunda hatanın oluştuğu bölümü göstererek pek çok yardımcı araç ve yöntemler sunarlar. Yazdığımız kodların sonucunu görüp, düzenlemeler yapmamızı daha kolay hale getirirler.

Pek çok editör bulunmaktadır, bunların bir kısmı yerel olarak, yani bilgisayara kurulum yapılarak çalıştırılabilirken, bir kısmı da online bulut servisi olarak hizmet verirler.

Günümüzde artık bulutta çalışan editörler kullanmak çok daha etkin ve maliyetsizdir.

Bir servis olarak bulut editörü seçmemizin pek çok avantajı vardır.

- Kolay paylaşım, ortak çalışma imkânı
- Her zaman güncel sürüm ve özelliklerden faydalanma
- Bulut servisin işlem gücünden faydalanma
- Kurulum yapma zorunluluğu olmaması

Bu ve bunun gibi pek çok faydası bulunur.

Öte yandan eğer isterseniz bir editörü bilgisayarınıza kurup internete bağlı olmadan doğrudan da kullanabilirsiniz. Tercih size kalmış.

İster bulut editör kullanın isterseniz yerel, her iki kullanım için neredeyse sayısız seçenek mevcuttur.

Buradaki seçim tamamıyla kişisel alışkanlıklar, algılar, renkler vs. gibi pek çok faktöre bağlıdır.

Benim en çok tercih ettiğim yerel çalışan editör “Visual Studio Code”dur.

Bununla birlikte daha pek çok harika kod editörü mevcuttur. Bazıları ücretli, bazıları ücretsizdir.

Bunlardan bir kısmı şunlardır:

- Pycharm
- Sublime Text
- Notepad ++

Visual Studio Code çok sayıda eklentisi ile pek çok dil için yardımcı araçlar ve ortamlar sunmaktadır ve bu eklentiler her geçen gün artar. En güzel yanı da ücretsiz olmasıdır.

Bulut servis olarak kullanılacak pek çok editör veya hizmet vardır:

- Colab (Google Colaboratory)
- Codesandbox
- CodePen
- Replit
- try.dot.net

IDE (Integrated Development Environment)

Editörlerin haricinde *IDE* (Integrated Development Environment) denilen geliştirme ortamları vardır. IDE herhangi bir platform için gereken bütün araçları sunan entegre geliştirme ortamlarıdır. Örneğin Mac işletim sisteminde çalışan

XCode uygulama “IDE”si, iPhone telefon simülatöründen, iPad altyapısına kadar her türlü yazılımsal yapıyı ve araçları sunar. Veya Windows Ortamı’nda Visual Studio (code değil) IDE’si pek çok platform için uygulama geliştirmemizi sağlayan altyapı ve araçları sunar.

Programcı bu bütünleşik ortamda, o platforma ait bütün araçları bulabilir ve kullanabilir.

IDE daha çok belirli bir alana yönelik uygulamalar için kullanılır.

Kitabımızın **Uygulama Platformları** bölümünde bu editörlerle uygulamalar geliştireceğiz.

Kitaptaki Örnekleri Yapabileceğiniz Editörleri Tanıyalım

Ben kitap boyunca 4 farklı editör kullanacağım.

C# kodları için:

- Replit
- try.dot.net

Online editörleri ile uygulamalar yapacağım.

Python için de iki farklı editör kullanacağım:

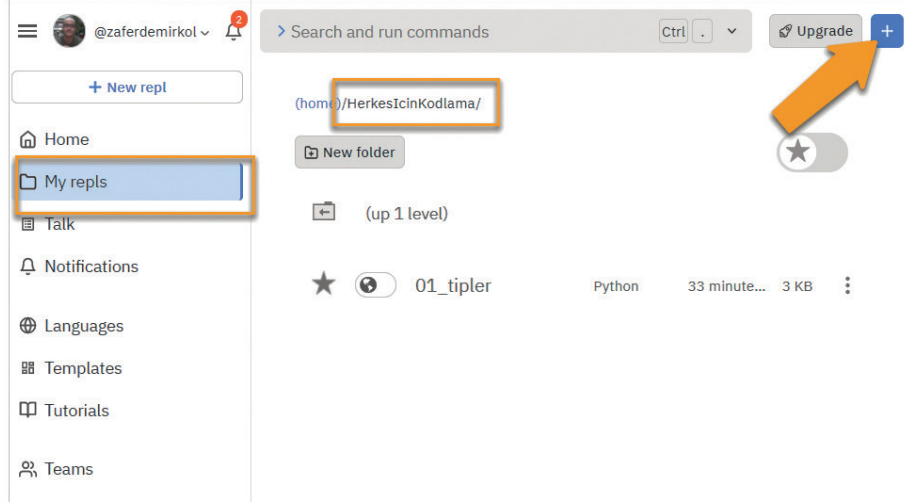
- Colab
- Visual Studio Code

Şimdi gelin bu ortamları kısaca tanıyalım.

Replit

<https://replit.com> adresinde sunulan online bir editördür. Belirli bir kullanıma kadar ücretsiz olan sürümü bizim için yeterli olacaktır.

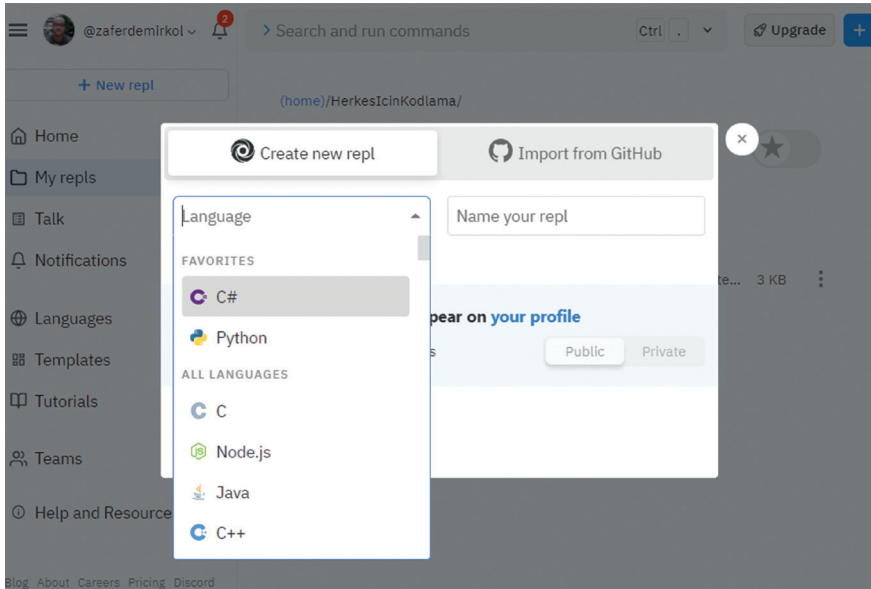
Replit'e üye olduktan sonra ana sayfadaki sol menüden yeni bir klasör oluşturup çalışmalarınızı bunun içine kaydedebilirsiniz:

Daha sonra sağ üst köşedeki “+” butonuna tıklayarak yeni bir “repl” yani kod sayfası ekleyebilirsiniz.

Replit'in en güzel özelliklerinden biri çok sayıda programlama dili ile çalışmamıza imkân tanınmasıdır.

Bu ikona tıkladığımızda bize çalışmak istediğimiz dil soruluyor:

Bu kitap boyunca ben iki programlama dili ile örnekler yapacağım, birincisi **Python** diğeri de **C#**.

Replit bu her iki dilde de çalışma imkânı sunuyor. Kitap boyunca yapacağımız örnekleri bu dilleri seçerek uygulayabiliriz. Ancak ben kitap boyunca **Replit**'te **C#** kodlarını yazacağım. **Python** kodları için, **Google Colab** ve **Visual Studio Code** kullanacağım.

Amacım mümkün olduğunca farklı editörle tanışmanızı, çalışmanızı sağlamak.

Try.dot.net

Bazı **C#** kodlarını başka bir online editör olan <https://try.dot.net> adresindeki **C#** editöründe çalıştıracam. Bu servis **Replit** gibi kapsamlı bir üyelik altyapısı ile çalışmıyor. Bir seferliğe mahsus **C#** kodlarını çalıştırmak ve denemek için tasarlanmış. Diğer bir ifade ile, **Replit**'te olduğu gibi kendinize ait bir alan oluşturup, kodlarınızı saklayamıyorsunuz. Bir kodu çalıştırıp sonucunu görüyorsunuz o kadar. Paylaşım da yapamıyorsunuz.

Bu editörü bazı kodlar için kullandım çünkü en son kod derleme altyapısını sunuyor ve **Replit**'e göre daha dinamik hata gösterimi yapıyor. Burada çalıştırdığınız kodları **Replit**'te kaydedebilirsiniz.

C# için birazdan göstereceğim **Visual Studio Code** editörünü de kullanabilirsiniz. Tercih sizin.

Google Colab

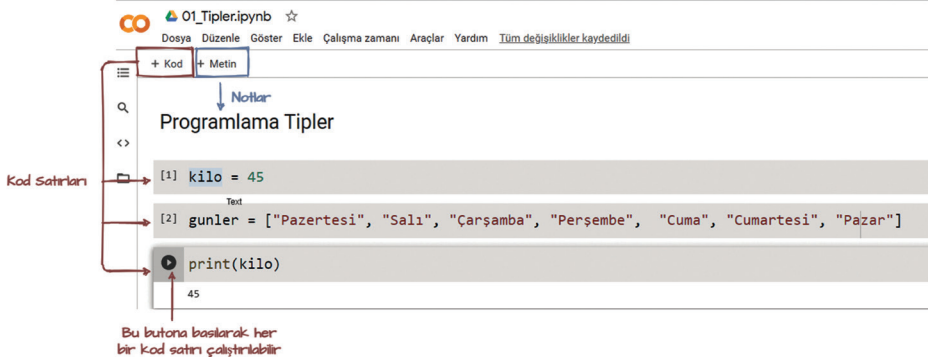
Google'ın sunduğu bir servis olan **Colab** (Colaboratory) Python kodlarımız ile online çalışmamıza imkân tanıyan bir editördür. Gelişmiş paylaşım seçenekleri sunan ve gerekli bütün Python altyapısı ile birlikte gelen **Colab**, aynı zamanda istediğimiz Python kütüphanelerini kurup kullanmamıza izin verir.

Özellikle Makine Öğrenimi ve Yapay Zekâ çalışmalarında kullanılan **Colab** günümüzde oldukça yaygın kullanılan ve kabul görmüş bir Python editörüdür.

Yapısal olarak notebook tarzında olan bir editördür. Yani kodların yanı sıra metinsel açıklamaları, notları düzenlememizi de sağlayan bir arabirimi de vardır.

Colab'ı kullanmak için bir Google aboneliğinizin olması yeterlidir. Daha sonra **Colab** olarak bir arattırma yaparsanız servise kolayca ulaşırsınız. Bir

Colab dosyasını **Google Drive**'ınızda saklayabilir, yazdığınız kodları, indirebilir veya paylaşabilirsiniz.

Kod satırları ile notları yazacağınız satırlar notebook tarzı editörlerde iç içe geçmiştir.

Kodları kod satırının başındaki butona basarak çalıştırabileceğiniz gibi, **Çalışma Zamanı** menüsünü açıp **"Tümünü çalıştır"** diyerek bütün satırları yukarıdan aşağı tek tek çalıştırabilirsiniz.

Visual Studio Code

Günümüzün en popüler en yaygın kullanılan kod editörü **Visual Studio Code**'dur. Microsoft'un geliştirdiği bu editör pek çok eklentisiyle bir ekosistem de oluşturmuştur. Bu eklentileri ile pek çok dil ve uygulamayı geliştirebilecek bir arabirim sunar. Ücretsiz olması en büyük avantajlarından biridir.

<https://code.visualstudio.com> adresinden indirip (yaklaşık 50 MB) kolayca kurabileceğiniz **Visual Studio Code**'u Microsoft'un diğer bir uygulama geliştirme aracı olan Visual Studio ile karıştırmamak gerekir.

Visual Studio ağırlıklı olarak .NET altyapısını kullanarak uygulamalar geliştirmek için tasarlanmış bir IDE'dir (Integrated Development Environment). Çok daha büyük boyutta ve çok farklı araçlar sunan bir uygulama geliştirme aracıdır. Bu ortamı kitabımızda uygulama platformları bölümünde tanıtacağım.

Visual Studio Code ise her platformda çalışan çok farklı programsal uygulamalar geliştirmek amaçlı oluşturulmuş, daha az kaynak ve yer tüketen bir editördür.